

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. I. Quale sit discrimen inter mortale, & veniale?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

domorum multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est: de oppressione pauperum, Exod. 22. v. 23. Vidua, & pupillo non nocebitis, si laferitis eos, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem eorum: de mercede defraudata Deut. 24. à v. 14. non negabis mercedem indigentis, sed reddes ei eadem die pretium laboris, ne clamet contra te ad dominum.

693. Quinto dividitur peccatum penes objectum, circa quod committitur, specialiter contra DEUM, proximum, & se ipsum. Omne peccatum generaliter est contra DEUM, specialiter autem id, quod opponitur virtutibus Theologicis, & Religioni ut blasphemia, Sacrilegium cum cæteris peccatis adversus primam tabulam. Contra proximum sunt ea, quæ opponuntur virtutibus ordinantibus hominem ad alterum, proinde peccata secundæ tabulæ opposita charitati proximi, & Justitiæ. Contra se

ipsum sunt peccata, quæ opponuntur temperantiæ, & reliquis virtutibus ordinatis ad ipsum operantem ut fortitudini &c. sexto dividitur in carnalia, & spiritualia ex 2. ad Cor. 7. *Emundemus nos ob omni inquinamento carnis, & Spiritus.* Hæc divisio dupliciter potest intelligi. Primo, quod carnalia sint circa objecta sensibilia, Spiritualia autem circa Spiritualia. Secundo, ut carnalia dicantur, quorum objectum est carnis delectatio, ut gula, ebrietas, luxuria, Spiritualia vero, quorum objectum est quid distinctum à delectatione Corporea, unde ex septem capitalibus in hac secunda acceptione duo solum sunt carnalia, luxuria, & gula, cætera quinque sunt Spiritualia; proinde in hoc sensu etiam furtum &c. est reponendum inter Spiritualia è contra juxta primam acceptionem est reponendum inter Carnalia.

* *

*

A R T I C V L V S II.

De Peccato Mortali, & Veniali.

§. I.

Quale sit discrimen inter mortale, & veniale.

694. **P**eccatum veniale tripliciter dici potest. Primo, ab eventu veniæ, quam defacto consequitur, hoc sensu omnia mortalia prædestinatorum, & multa reproborum possunt dici venialia. Secundo etsi mortale sit,

fit, quia tamen processit ex causa dimi-
nuente e. g. ex ignorantia, aut infirmi-
tate, tale enim aliquo modo censetur veni-
dignum, hoc sensu communiter intelli-
gitur illud 1. ad Timoth. 1. *Misericor-
diam consecutus sum, quia ignorans
feci.* Tertio, proprie dicitur, quod
quantum est ex se veniam non excludit,
nec amicitiam cum DEO resolvit, nec
punibile sit æternum, mortale vero est,
quod ex se veniam non meretur, sed pœ-
nam æternam. Procedit quæstio in hac
ultima acceptione.

Est de fide definita in Trid. S. 6. can.
25. contra Luther. & Calvin. non omnia
opera hominum esse perniciofa ad salu-
tem, aut inquinamenta ut scribit Calvin.
lib. 3. *Inst. c. 12. §. 4.* Contra hos pug-
nant omnia scripturæ loca, in quibus ope-
ribus justorum promittitur corona, mer-
ces, bravium ut *Matth. 25. vers. 53.*
&c.

Item est de fide non omnia peccata
hominum esse mortalia contra sectarios
inter se tamen discordes, de quibus con-
sule Adamum Burghaber *Theolog. Po-
lem. Controv. 61. n. 16.*

Fides ergo Catholica est quædam
esse peccata mortalia quædam venialia
juxta Trid. S. 6. can. 11. ex 1. ad Cor. 3.
vers. 15. ubi dicitur, quædam peccata
igne punienda, salvâ tamen æterna salu-
te: *Si cujus inquit opus arserit* (nempe
in judicio DEI) *detrimetum parietur,*
(id est punietur) *ipse vero salvus erit.*
Luc. 6. vers. 41. quædam peccata com-
parantur festucis, quæ sunt res levissimæ,
quædam trabi: & *Matth. 23. vers. 24.*
quædam culicibus, & quædam camelis:
& *Prov. 5. vers. 26. in die septies ca-*

dit justus: non mortaliter, ergo leviter:
unde de expiatione venialium loquitur
Christus *Matth. 5. vers. 2. non exies
inde, donec reddas usque ad ultimum
quadrantem.*

Hæc assertio est vera etiam de pec-
catis infidelium ex *Can. 7. cit. Trid.* dam-
nantis asserentes omnia opera ante justi-
ficationem vere esse peccata, & mereri
odium DEI.

Ratio etiam est, quod infidelibus
ob minus perfectam cognitionem minùs
imputentur ad culpam, quam fidelibus. Ac-
cedit Propositio 8. ab Alex. VIII. damnata:
*Necesse est infidelem in omni opere pec-
care.*

695. Certum etiam est nunc apud
Catholicos mortalia à venialibus distingui
ex natura rei contra Gerson. Almainum,
Bajum refundentes distinctionem in mi-
sericordiam DEI quædam peccata nolentis
punire æternum: unde est damnata à
Pio V. & Greg. XIII. propositio Baij ista:
*Nullum est peccatum ex natura sua
veniale, sed omne peccatum meretur
pœnam æternam.* Ratio, quod in hu-
manis amicitiam non dissolvat ex natura
rei quævis actio displicens, ergo nec in-
ter DEUM, & hominem. His pramif-
sis.

Dico differentiam peccati mortalis
à veniali sitam esse formaliter in hoc, quod
mortale sit perfecte libera transgressio
præcepti divini graviter obligantis forma-
liter, vel fundamentaliter, veniale vero
leviter obligantis, ita Arriaga 1. 2. D. 48.
S. 2. num. 8. dixi *formaliter, vel
fundamentaliter,* quia etsi defacto
omne peccatum etiam ex illis, quæ sunt
essentia-

essentialiter talia; sit formaliter prohibitorium, id tamen non esse essentialiter peccatum ut sic, siquidem quaedam mortalia sunt mortalia ante omnem legem DEI positivam simpliciter prohibentem, aut indicantem, seu judicatoriam, hujus nomine venit iudicium, quo DEUS, aut creatura enuntiat hunc actum esse malum, unde præsупponit malitiam in actu, eamque præsупpositam indicat, & ideo non est simpliciter lex inducens obligationem, sed est duntaxat lex *quo*, id est cognitio proponens difformitatem actus, quam habet cum natura rationali ut tali, quæ natura est lex naturalis per dicenda in *Dissert. de Legibus*. Dicta difformitas in actibus essentialiter malis e. g. in odio DEI, &c. antecedens tam legem prohibentem, quam judicantem ex se præbet fundamentum, ut prohibeatur formaliter, ideo etiam talis difformitas est contra legem DEI fundamentalem, cætera vero peccata, quæ non sunt intrinsicè talia, sunt contra legem DEI formalem.

Ratio nunc conclusionis est, quod per *num. 688*. peccatum ut sic Theologicè sit libera præcepti divini transgressio, ergo Theologicum mortale est transgressio perfectè libera præcepti divini formaliter, aut fundamentaliter obligantis graviter, veniale vero leviter obligantis.

696. Esparza mortale definit, quod sit aversio ab ultimo fine, aut quod sit gravis offensa DEI. Vasq. 1. 2. D. 143. *num. 6. c. 4.* ex S. Th. quod tollat ordinem ad ultimum finem, hoc est conjunctionem cum fine ultimo, illa autem sit vita animæ nostræ sita in gratia, & charitate, proinde tollat vitam animæ, ècon-

tra veniale tollat ordinem non necessarium, sed utilem, & congruum ad media conservato semper ordine ad finem. Tannerus post Vasq. *num. 10.* quod mortale constituat finem ultimum in creatura, secus veniale, hic etiam ponit *num. 11.* hanc differentiam, quod mortale mereatur pœnam æternam, veniale vero temporalem.

Verum nostra differentia est præferenda, quia restat danda ratio cur mortale sit aversio à fine ultimo? cur tollat ordinem ad eundem? cur mereatur pœnam æternam, melior autem non sit dabilis assignata à nobis.

Tanneri differentia, si velit, quod formaliter & expresse constituat finem ultimum non est verum, quia tamen secundum omnes Theologos contra Adriam. Quisque mortaliter peccans constituit in creatura suum finem ultimum, id subsistit dupliciter: primo interpretative, ac moraliter, id est, secundum æstimationem hominum perinde se gerit, ac si alium finem ultimum non haberet. Secundò æquivalenter, ac virtualiter, quia perverle amando creaturam præfert illam DEO, qui cum eminenter sit omnia, sequitur creaturam amatam præferri virtualiter omnibus creaturis alijs, dum ex amore creaturæ negligitur amicitia DEI, ita communis apud Præposit.

697. Quarit Pal. *to. 1. tr. 2. D. 2. p. 5. num. 2.* an veniale ad tempus mereatur privationem gloriæ, seu visionis divinæ. Aliqui negant, quia non meretur etiam ad tempus privationem gratiæ, in qua cum fundetur jus ad gloriam, nequit mereri privationem gloriæ. Ipse affirmat cum alijs, quia quamdiu existit.

Venia-

Veniale est indignus gloriæ, ac punibilis pœnâ justâ, talis est privatio gloriæ ad tempus, aliàs injuste negaret DEUS gloriâ animabus in purgatorio.

Hæc opinio est præferenda. Argu-

mentum oppositæ solvitur, quod veniale mereatur dispositionem ad gratiæ privationem, hoc autem sufficit, ut puniatur carentiâ gloriæ non datæ, sed datæ ad tempus.

§. II.

Quotuplex sit mortale: de prærequisitis ad illud, & modo id dignoscendi.

698. **M**ortale est aliud ex genere suo, aliud ex accidente: hoc dicitur, dum actus ex genere suo levis, aut indifferens evadit mortalis ob circumstantiam accidentalem, de qua infra. Mortale ex genere est, quod ex proprio suo objecto sine malitia speciei alterius est tale, & huic congruit definitio adducta num. 695. Est autem duplex, unum est mortale ex solo præcepto positivo, qualia sunt omnia, quæ ideo sunt mortalia, quia sunt graviter prohibita lege positivâ divinâ, aut humanâ, ut violatio jejuniij, omissio missæ, &c. alterum, quod independentè à lege positiva ex malitia sua essentiali graviter dissonat cum natura rationali ut tali ut odium DEI, perjurium, &c.

Magis Theologicè potest mortale ex genere suo tale definiri cum Haunold. esse illud, cujus levis prohibitio non sufficit ad præcavenda damna, quæ sequerentur, si non esset graviter prohibita, sic pollutio, fornicatio, furtum &c. nisi essent graviter prohibita, homines non
R. P. Karch. Diss.

arcerentur ab eorum commissione. E-contrâ veniale ex genere est, ad quod cavendum sufficit levis prohibitio.

699. Quæres primo, quæ conditiones necessariae ad peccatum mortale ex genere suo tale. Respondeo ex consensu omnium tria requiri plenam advertentiam, consensum plenum, seu perfectum, ac materiam de se gravem. Ratio quod peccatum mortale graviter repugnet charitati divinæ, sed nequit graviter repugnare sine his tribus graviter repugnaret, vilesceret amicitia DEI, & practicè esset inæstimabilis, quia foret moraliter obtentu impossibilis, cum moraliter sit impossibile non habere semiplenam advertentiam, consensum imperfectum in materijs passim occurrentibus, ergo si quodvis objectum malum esset graviter prohibita, aut sufficeret imperfecta deliberatio, & consensus imperfectus, moraliter esset impossibilis amicitia cum DEO

Circa advertentiam constat ex num. 263. & seq. non sufficere interpretati-